DI SẢN TƯ LIỆU SỐ HÓA

TUYỂN TẬP THƠ VĂN HUỲNH THÚC KHÁNG

MÍNH VIÊN HUỲNH THÚC KHÁNG

(黃叔沆, 1876 – 1947)

Toàn bộ 36 tác phẩm thơ, bài dịch, phú và khẩu chiếm trác tuyệt.

Khắc họa chí khí bất khuất ngục tù Côn Đảo và tấm lòng son sắt cùng non sông.

Nguồn sưu khảo: Thi Viện (thivien.net)

KỶ NIỆM 150 NĂM NGÀY SINH CỤ HUỲNH (1876 – 2026)
DỰ ÁN SỐ HÓA DI SẢN VĂN HÓA HUỲNH THÚC KHÁNG · HUYNHTHUCKHANG.VN

MỤC LỤC TÁC PHẨM

01. Bài ca lưu biệt

02. Côn Đảo thư hoài 崑島書懷 • Ở Côn Đảo nhớ nhà

03. Kinh Kha nhập Tần 荊軻入秦 • Kinh Kha tới Tần

04. Chiêu hồn nước

05. Tù trung huống 囚中況 • Cảnh trong tù

06. Lộc Khê Đào Duy Từ

07. Cùng bạn qua Ải Vân ngày giời mưa

08. Quanh khoá bầu cử dân biểu

09. Trò đời bài 2

10. Trò đời bài 1

11. Tích niên kim nhật đáo Côn Lôn kỳ 2 昔年今日到崑崙其二 • Ngày này năm trước đến Côn Lôn kỳ 2

12. Cái văn chương

13. Cảm tác 感作

14. Côn Lôn ngục kiến Tây Hồ tiên sinh cảm tác 崑崙獄見西湖先生感作 • Cảm tác nhân gặp cụ Tây Hồ ở Côn Lôn

15. Côn Lôn ngục trung tặng Trần Trọng Cung tiên sinh 崑崙獄中贈陳仲恭先生 • Trong ngục Côn Lôn tặng ông Trần Trọng Cung

16. Dữ Hải Phố ngục trung huynh đệ lưu biệt 與海浦獄中兄弟留別 • Từ biệt anh em trong nhà lao Hải Phố

17. Đi đầy khẩu chiếm

18. Điếu Châu Thượng Văn 弔周尚文 • Khóc Châu Thượng Văn

19. Điếu Ngư Hải 吊漁海 • Khóc Ngư Hải

20. Điếu Trần Quý Cáp 弔陳季恰 • Khóc Trần Quý Cáp

21. Khuyên con đi học

22. Ký nội 寄內 • Gửi vợ

23. Ngục trung cảm Hoà Thanh lão phổ lai thám 獄中感和清老譜來探 • Trong ngục cảm ông lão Hoà Thanh tới thăm

24. Nhâm Ngọ nguyên đán 壬午元旦 • Tết năm Nhâm Ngọ

25. Quá Sài Gòn cảm tác 過柴棍感作 • Cảm tác khi qua Sài Gòn

26. Tặng Hoàng Quân Khâm kỳ 1 贈黃君欽其一

27. Tặng Hoàng Quân Khâm kỳ 2 贈黃君欽其二

28. Tặng Hoàng Quân Khâm kỳ 3 贈黃君欽其三

29. Tặng Trần Quý Cáp

30. Tân đáo Côn Lôn ngục đắc Tây Hồ tiên sinh thư cảm tác kỳ 1 新到崑崙獄得西湖先生書感作其一 • Làm khi mới đến ngục Côn Lôn nhận được thư của ông Tây Hồ kỳ 1

31. Tân đáo Côn Lôn ngục đắc Tây Hồ tiên sinh thư cảm tác kỳ 2 新到崑崙獄得西湖先生書感作其二 • Làm khi mới đến ngục Côn Lôn nhận được thư của ông Tây Hồ kỳ 2

32. Tích niên kim nhật đáo Côn Lôn kỳ 1 昔年今日到崑崙其一 • Ngày này năm trước đến Côn Lôn kỳ 1

33. Tiến sĩ bị đòn

34. Tống Tây Hồ tiên sinh như Tây 送西湖先生如西 • Tiễn cụ Tây Hồ đi Pháp

35. Vô đề kỳ 1 無題其一

36. Vô đề kỳ 2 無題其二

TÁC PHẨM 01 / 36

Bài ca lưu biệt

> Trăng trên trời có khi tròn khi khuyết,Người ở đời sao khỏi tiết gian nan.Đấng trượng phu tuỳ ngộ nhi an,Tố hoạn nạn hành hồ hoạn nạn.Tiền lộ định tri thiên hữu nhãn,Thâm tiêu do hứa mộng hoàn gia,Mấy nhiêu năm cũng vẫn chưa già.Nọ núi Ấn, này sông Đà,Non sông ấy còn chờ ta thêu dệt.Kìa tụ tán chẳng qua là tiểu biệt,Ngựa Tái ông hoạ phúc biết về đâu!Một mai kia con tạo khéo cơ cầu,Thảy bốn bể cũng trong bầu trời đất cả.Ư bách niên trung tu hữu ngã,Dầu đến lúc núi sụp biển lồi, trời nghiêng đất ngả,Tấm lòng vàng tạc đá vẫn chưa mòn.Trăng kia khuyết đó lại tròn.
>
> ---

Nguồn: [Bài ca lưu biệt](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/B%C3%A0i-ca-l%C6%B0u-bi%E1%BB%87t/poem-Rv6locqJPIunovJpeqDNxA)

TÁC PHẨM 02 / 36

Côn Đảo thư hoài 崑島書懷 • Ở Côn Đảo nhớ nhà

崑島書懷
青山三面枕平疇，一帶瀘河入海流。諸父諸兄居聚地，某丘某樹少年遊。一枝自信鶺巢穩，萬里那堪鶴夢愁。多少去時新植桂，可無翠竿傲寒秋。 Côn Đảo thư hoàiThanh sơn tam diện chẩm bình trù,Nhất đới Lô hà nhập hải lưu.Chư phụ chư huynh cư tụ địa,Mỗ khâu mỗ thụ thiếu niên du.Nhất chi tự tín liêu sào ổn,Vạn lý na kham hạc mộng sầu.Đa thiểu khứ thì tân thực quế,Khả vô thuý cán ngạo hàn thu.

崑島書懷

Côn Đảo thư hoài

Ở Côn Đảo nhớ nhà
青山三面枕平疇，Thanh sơn tam diện chẩm bình trù,一帶瀘河入海流。Nhất đới Lô hà nhập hải lưu.諸父諸兄居聚地，Chư phụ chư huynh cư tụ địa,某丘某樹少年遊。Mỗ khâu mỗ thụ thiếu niên du.一枝自信鶺巢穩，Nhất chi tự tín liêu sào ổn,萬里那堪鶴夢愁。Vạn lý na kham hạc mộng sầu.多少去時新植桂，Đa thiểu khứ thì tân thực quế,可無翠竿傲寒秋。Khả vô thuý cán ngạo hàn thu.

Nguồn: [Côn Đảo thư hoài 崑島書懷 • Ở Côn Đảo nhớ nhà](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/C%C3%B4n-%C4%90%E1%BA%A3o-th%C6%B0-ho%C3%A0i/poem-t3-zAJxSenlYo0AgQ-klrA)

TÁC PHẨM 03 / 36

Kinh Kha nhập Tần 荊軻入秦 • Kinh Kha tới Tần

荊軻入秦
馬角當年恨未平，蕭蕭易水作悲鳴。俠腸貫日虹無色，浩氣橫秋劍有聲。拓落孤懷歌泣外，尋常一諾死生輕。可憐六國多才俊，不及屠沽出薊城。 Kinh Kha nhập TầnMã giác đương niên hận vị bình,Tiêu tiêu Dịch thuỷ tác bi minh.Hiệp trường quán nhật hồng vô sắc,Hạo khí hoành thu kiếm hữu thanh.Thác lạc cô hoài ca khấp ngoại,Tầm thường nhất nặc tử sinh khinh.Khả liên lục quốc đa tài tuấn,Bất cập đồ cô xuất kế thành.

荊軻入秦

Kinh Kha nhập Tần

Kinh Kha tới Tần
馬角當年恨未平，Mã giác đương niên hận vị bình,蕭蕭易水作悲鳴。Tiêu tiêu Dịch thuỷ tác bi minh.俠腸貫日虹無色，Hiệp trường quán nhật hồng vô sắc,浩氣橫秋劍有聲。Hạo khí hoành thu kiếm hữu thanh.拓落孤懷歌泣外，Thác lạc cô hoài ca khấp ngoại,尋常一諾死生輕。Tầm thường nhất nặc tử sinh khinh.可憐六國多才俊，Khả liên lục quốc đa tài tuấn,不及屠沽出薊城。Bất cập đồ cô xuất kế thành.

Nguồn: [Kinh Kha nhập Tần 荊軻入秦 • Kinh Kha tới Tần](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/Kinh-Kha-nh%E1%BA%ADp-T%E1%BA%A7n/poem-_QkzmT22dVoEmQQZ7QxNlQ)

TÁC PHẨM 04 / 36

Chiêu hồn nước

Đấng làm trai đứng trong trời đất,Phải sao cho mở mặt non sông.Kìa kìa những bậc anh hùng,Cũng vì buổi nhỏ học không sai đường.Cuộc hoàn hải liệt cường tranh cạnh,Mở trí khôn giàu mạnh dường bao.Nước ta học vấn thế nào?Chẳng lo bỏ dại lẽ nào đặng khôn.Chữ quốc ngữ là hồn trong nước,Phải đem ra tĩnh trước dân ta.Sách Âu, Mỹ, sách Chi Na,Chữ kia chữ nọ dịch ra tỏ tường.Nông, công, cổ, trăm đường cũng thế,Họp bày nhau thì dễ toan lo.Á, Âu chung lại một lò,Đúc nên tư cách mới cho rằng người.Một người học muôn người đều biết,Trí đã khôn trăm việc phải hay.Lợi quyền đã nắm trong tay,Có ngày tấn hoá có ngày văn minh.Chuông tự lập vang đình diễn thuyết,Trống hoan nghinh dội bể Đông Dương.Nghểnh xe khoa cử mấy chàng,Kìa vì khôn dại rõ ràng chẳng sai.

Nguồn: [Chiêu hồn nước](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/Chi%C3%AAu-h%E1%BB%93n-n%C6%B0%E1%BB%9Bc/poem-rh5jofJtYGtdMdru7yEGcg)

TÁC PHẨM 05 / 36

Tù trung huống 囚中況 • Cảnh trong tù

囚中況

長夜漫漫滯曙暉，妖雲成陣滿空飛。幾囘呵壁吟哀郢，又此中泥賦式微。馬齒崔人頻顧影，蟬聲到枕一沾衣。登山臨水無窮意，客與寒秋一度歸。 Tù trung huốngTrường dạ man man trệ thự huy,Yêu vân thành trận mãn không phi.Kỷ hồi a bích ngâm “Ai Dĩnh”,Hựu thử trung nê phú “Thức vi”.Mã xỉ thôi nhân tần cố ảnh,Thiền thanh đáo chẩm nhất triêm y.Đăng sơn lâm thuỷ vô cùng ý,Khách dữ hàn thu nhất độ quy.

Dịch nghĩa

Đêm dài dằng dặc làm ngưng trệ ánh sáng ngày:Những vầng mây yêu nghiệt kết thành đoàn bay đầy trời.Bao lần nạt vách mà ngâm bài “Ai Dĩnh”,Lại trong cảnh vương lầy này mà vịnh bài “Thức vi”.Răng ngựa giục người thường đoái bóng,Mỗi lần nghe tiếng ve bên gối là mỗi lần nước mắt đầm đìa ướt cả áo.Cảnh lên non xuống nước khiến cho ý nghĩ vô cùng,Lại vừa lúc khách về cùng mùa thu lạnh một lần.

囚中況

Tù trung huống

Cảnh trong tù

長夜漫漫滯曙暉， Trường dạ man man trệ thự huy,Đêm dài dằng dặc làm ngưng trệ ánh sáng ngày:妖雲成陣滿空飛。Yêu vân thành trận mãn không phi.Những vầng mây yêu nghiệt kết thành đoàn bay đầy trời.幾囘呵壁吟哀郢， Kỷ hồi a bích ngâm “Ai Dĩnh”,Bao lần nạt vách mà ngâm bài “Ai Dĩnh”,又此中泥賦式微。Hựu thử trung nê phú “Thức vi”.Lại trong cảnh vương lầy này mà vịnh bài “Thức vi”.馬齒崔人頻顧影， Mã xỉ thôi nhân tần cố ảnh,Răng ngựa giục người thường đoái bóng,蟬聲到枕一沾衣。Thiền thanh đáo chẩm nhất triêm y.Mỗi lần nghe tiếng ve bên gối là mỗi lần nước mắt đầm đìa ướt cả áo.登山臨水無窮意， Đăng sơn lâm thuỷ vô cùng ý,Cảnh lên non xuống nước khiến cho ý nghĩ vô cùng,客與寒秋一度歸。Khách dữ hàn thu nhất độ quy.Lại vừa lúc khách về cùng mùa thu lạnh một lần.

> ---

Nguồn: [Tù trung huống 囚中況 • Cảnh trong tù](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/T%C3%B9-trung-hu%E1%BB%91ng/poem-8kEitst5HhPwX26bHSlOiQ)

TÁC PHẨM 06 / 36

Lộc Khê Đào Duy Từ

> Bể dâu thay đổi mấy triều cươngLũy cũ xanh xanh một giải trườngRêu đá lờ mờ kinh Hổ trướngGió lau leo lắt phú Long CươngNon sông trơ đó, Thầy đâu vắng?Con cháu còn đây, giống vẫn cườngCông đức miệng người ghi tạc mãiNgàn thu mấy kẻ biết trông gương!
>
> ---

Nguồn: [Lộc Khê Đào Duy Từ](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/L%E1%BB%99c-Kh%C3%AA-%C4%90%C3%A0o-Duy-T%E1%BB%AB/poem-w-EXVMMGRGpHECXGNvUJzA)

TÁC PHẨM 07 / 36

Cùng bạn qua Ải Vân ngày giời mưa

> Mưa gió đem nhau đến giữa đèo,Trèo lên trèo xuống những treo leo.Thôi thôi sống thác xin đừng ngại,Giời bể mênh mông một cái liều.
>
> ---

Nguồn: [Cùng bạn qua Ải Vân ngày giời mưa](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/C%C3%B9ng-b%E1%BA%A1n-qua-%E1%BA%A2i-V%C3%A2n-ng%C3%A0y-gi%E1%BB%9Di-m%C6%B0a/poem-3fLypmlKv9irBR4bdHr8JQ)

TÁC PHẨM 08 / 36

Quanh khoá bầu cử dân biểu

Thầy tổng, quan bang ứng cửKhoá cử nghị viên đã đến nơi,Phường tân phường cựu nhộn đua bơi,Tổng làng danh giá thua dân biểu,Mình quyết ra tranh một ghế chơi.Bán mẹ ngay đi mấy mẩu vườn,Dăm sào ruộng họ cũng cầm luôn.Vứt tiền mua quách vài trăm phiếu,Đắc cử rồi ta diễn đủ tuồng.Nầy nầy mẹ đĩ chớ phàn nàn,Dân biểu ngày nay chả khác “quan”.Rồi đây mình được lên bà nghị,Tàng tổng trông vào lắm vẻ vang.Bác thầu ứng cửLãnh biện lâu nay vẫn có xu,Chỉ hiềm mang tiếng một anh “thầu”.Chi bằng vận động làm “quan nghị”,Vào tỉnh ra toà có lắm câu.Thường trực ban kia bổng khá nhiều,Hội đồng chính phủ cấp càng dào,Dẫu không vẫn giữ chân “quan nghị”,Tiền cấp tiền xe cũng chán tiêu.Mùi nếm đã quen khó vứt ra,“Méc-xì”, “biếng” “uỷ” khó gì mà.“Đít-cua”, “la-phết” rành tay thạo,Há nhượng cho ai cái ghết ta!Tháng chạp mười lăm đóng sổ rồi,Thiếu niên mấy chú hết chơi vơi!Nghị trường ghế đã mòn đâu đó,Mang tiếng “bình hoa” moả cứ ngồi.Văn sĩ ứng cửSức học thua ai vẫn có bằng,Kiếm không ra việc chạy lăng nhăng.Bán văn mấy lúc nghề ra ế,Dân biểu tranh xem có khá chăng!“Bình dân”, “lao động” sẵn phong trào,Một món văn Tây dễ bán rao.Thừa dịp nghị trường tranh một ghế,Thiếu niên thanh giá lại càng cao!Lớp cựu ngày nay đã hết thời.Cột rường xã hội phải trò chơi.Cử tri còn đợi gì gì nữa?Nào có ai hơn phái học Tây!Người bỏ thămSư nói sư hay, vãi vãi hay,Biết đâu chọn lựa khó lòng thay!Chi bằng ta cứ người chân thật,Không ích cho ai, chả hại ai.

Nguồn: [Quanh khoá bầu cử dân biểu](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/Quanh-kho%C3%A1-b%E1%BA%A7u-c%E1%BB%AD-d%C3%A2n-bi%E1%BB%83u/poem-UPTrXiwS68U1GbPdh86fUw)

TÁC PHẨM 09 / 36

Trò đời bài 2

> Lối học không Tây cũng chả Đông,Quốc văn nửa dốt nửa phần thông.Vàng chôn dưới đất toan khai mỏ,Chuyện cách ngoài trời đặc nói ngông.Phô láo tưởng đâu đời dễ gạt.Hùa vui rành những chuyện không công.Thanh niên ai có lòng hăng hái,Phải sắm thuyền sau sẽ lội sông.
>
> ---

Nguồn: [Trò đời bài 2](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/Tr%C3%B2-%C4%91%E1%BB%9Di-b%C3%A0i-2/poem-BMvY4-aZi_e3YQQaJIIWTw)

TÁC PHẨM 10 / 36

Trò đời bài 1

Lộn xộn trên đời lắm cuộc chơi,
Lao nhao sân khấu diễn nhiều vai.
Mõ reo trống giục vang tai đất,
Bảng dựng cờ rung choá mắt trời.
Nước cứu lửa xe cầm nửa gáo,
Thịt không bát xáo tiếng mười voi.
Hạ màn ai nấy rờ mình thử,
Cái túi đồng xu đã cháy rồi!

Nguồn: [Trò đời bài 1](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/Tr%C3%B2-%C4%91%E1%BB%9Di-b%C3%A0i-1/poem-THfXuq1ndct_6PT7d3LLJA)

TÁC PHẨM 11 / 36

Tích niên kim nhật đáo Côn Lôn kỳ 2 昔年今日到崑崙其二 • Ngày này năm trước đến Côn Lôn kỳ 2

昔年金日到崑崙，
囚況辛酸咽彊吞。
蒲席臨階編白晝，
西書傍隙展黃昏。
秋聲況復愁中聽，
碩果多應剝後存。
何處高峯容坐我，
起看亞海萬濤翻。

Tích niên kim nhật đáo Côn Lôn,
Tù huống tân toan yết cưỡng thôn.
Bồ tịch lâm giai biên bạch trú,
Tây thư bàng khích triển hoàng hôn.
Thu thanh huống phục sầu trung thính,
Thạc quả đa ưng bác hậu tồn.
Hà xứ cao phong dung toạ ngã,
Khởi khan Á hải vạn đào phiên.

昔年金日到崑崙，
Tích niên kim nhật đáo Côn Lôn,

囚況辛酸咽彊吞。
Tù huống tân toan yết cưỡng thôn.

蒲席臨階編白晝，
Bồ tịch lâm giai biên bạch trú,

西書傍隙展黃昏。
Tây thư bàng khích triển hoàng hôn.

秋聲況復愁中聽，

Thu thanh huống phục sầu trung thính,

碩果多應剝後存。

Thạc quả đa ưng bác hậu tồn.

何處高峯容坐我，

Hà xứ cao phong dung toạ ngã,

起看亞海萬濤翻。

Khởi khan Á hải vạn đào phiên.

Nguồn: [Tích niên kim nhật đáo Côn Lôn kỳ 2 昔年今日到崑崙其二 • Ngày này năm trước đến Côn Lôn kỳ 2] (https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/T%C3%ADch-ni%C3%AAn-kim-nh%E1%BA%ADt-%C4%91%C3%A1o-C%C3%B4n-L%C3%B4n-k%E1%BB%B3-2/poem-g0GyjSl9MfVHSyVgWdDouQ)

TÁC PHẨM 12 / 36

Cái văn chương

Mút ngòi viết mà hỏi cùng vũ trụ,
Những nghĩa, những văn, những thi, những phú,
Những trường thiên đoản cú, tán tự, bi, minh.
Nếp bồng trông mòn mỏi bấy công trình,
Nền khoa cử lấy hiển vinh mày mặt.
Đậm lạt cấp phần vua đôi nét,
Rồi công danh phú quý dập dìu theo.
Này xe, này ngựa, này võng, này hèo,
Này áo gấm xiêm thêu, này đai vàng thẻ bạc.
Buông hơi sấm giữa cõi trần rơm rác,
Tréo mảy lên xưng ông nọ ông kia.
Ố ai ơi! Tốt lột chưa tề,
Nên sự nghiệp cũng nhờ ba chữ đó.
Tò mò hỏi, năm châu ai lớn nhỏ,
"Ủa việc ngoại dương tau có biết mô na!"
Cũng tai cũng mắt cũng người ta.

Nguồn: [Cái văn chương](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/C%C3%A1i-v%C4%83n-ch%C6%B0%C6%A1ng/poem-B5hHNUExMRNh2cjTuU3q2A)

TÁC PHẨM 13 / 36

Cảm tác 感作

無國何能背?
愚民豈有權。
合商成禍崇,
講學被株連。
槃郡名山賦,
甘名外國船。
爰書如發布,
當作小編年。

Vô quốc hà năng bội?
Ngu dân khởi hữu quyền.
Hiệp thương thành hoạ sủng,
Giảng học bị châu liên.
Bàn quận danh sơn phú,
Cam Ranh ngoại quốc thuyền.
Viên thư như phát bố,
Đương tác tiểu biên niên.

Nước mất, sao có thể ngoảnh mặt được?
Dân ngu muội thì làm gì có quyền.
Hiệp thương biến thành tai hoạ,
Dạy học thì bị kết tội.
Ở Bình Định cùng làm bài phú "Danh sơn lương ngọc",
Ngoài cảng Cam Ranh, thuyền ra nước ngoài đang chờ.
Thư tuyên án đã được gửi đi,
Làm bài thơ này như là một ghi chép nhỏ về việc này.

無國何能背?
Vô quốc hà năng bội?
Nước mất, sao có thể ngoảnh mặt được?

愚民豈有權。

Ngu dân khởi hữu quyền.

Dân ngu muội thì làm gì có quyền.

合商成禍崇，

Hiệp thương thành hoạ sủng,

Hiệp thương biến thành tai hoạ,

講學被株連。

Giảng học bị châu liên.

Dạy học thì bị kết tội.

槃郡名山賦，

Bàn quận danh sơn phú,

Ở Bình Định cùng làm bài phú “Danh sơn lương ngọc”,

甘名外國船。

Cam Ranh ngoại quốc thuyền.

Ngoài cảng Cam Ranh, thuyền ra nước ngoài đang chờ.

爰書如發布，

Viên thư như phát bố,

Thư tuyên án đã được gửi đi,

當作小編年。

Đương tác tiểu biên niên.

Làm bài thơ này như là một ghi chép nhỏ về việc này.

Nguồn: [Cảm tác 感作](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/C%E1%BA%A3m-t%C3%A1c/poem-DogkQgnA59-Gn3FndyrAAw)

TÁC PHẨM 14 / 36

Côn Lôn ngục kiến Tây Hồ tiên sinh cảm tác 崑崙獄見西湖先生感作 • Cảm tác nhân gặp cụ Tây Hồ ở Côn Lôn

可憐俱是到崑崙，
彼此參商幾曉昏。
我髮蒼蒼君齒落，
相逢一笑兩無言。

Khả liên câu thị đáo Côn Lôn,
Bỉ thử Sâm Thương[1] kỷ hiểu hôn.
Ngã phát thương thương quân xỉ lạc,
Tương phùng nhất tiếu lưỡng vô ngôn.

可憐俱是到崑崙，
Khả liên câu thị đáo Côn Lôn,

彼此參商幾曉昏。
Bỉ thử Sâm Thương kỷ hiểu hôn.

我髮蒼蒼君齒落，
Ngã phát thương thương quân xỉ lạc,

相逢一笑兩無言。
Tương phùng nhất tiếu lưỡng vô ngôn.

Nguồn: [Côn Lôn ngục kiến Tây Hồ tiên sinh cảm tác 崑崙獄見西湖先生感作 • Cảm tác nhân gặp cụ Tây Hồ ở Côn Lôn] (https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/C%C3%B4n-L%C3%B4n-ng%E1%BB%A5c-ki%E1%BA%BFn-T%C3%A2y-H%E1%BB%93-ti%C3%AAn-sinh-c%E1%BA%A3m-t%C3%A1c/poem-QsF_dAdBkzO3kli6voBGCA)

TÁC PHẨM 15 / 36

Côn Lôn ngục trung tặng Trần Trọng Cung tiên sinh 崑崙獄中贈陳仲恭先生 • Trong ngục Côn Lôn tặng ông Trần Trọng Cung

同是天涯對泣囚，
前身歷閱讓君優。
風塵一劍看滄海，
君國三生忘白頭。
可有壯心懸馬櫪，
那堪回首望龍州。
秋深鎖室談遺事，
俠骨嶒崚死未休。

Đồng thị thiên nhai đối khấp tù,
Tiền thân lịch duyệt nhượng quân ưu.
Phong trần nhất kiếm khan thương hải,
Quân quốc tam sinh vong bạch đầu.
Khả hữu tráng tâm huyền mã lịch,
Na kham hồi thủ vọng long châu.
Thu thâm toả thất đàm di sự,
Hiệp cốt tằng lăng tử vị hưu.

同是天涯對泣囚，
Đồng thị thiên nhai đối khấp tù,

前身歷閱讓君優。
Tiền thân lịch duyệt nhượng quân ưu.

風塵一劍看滄海，
Phong trần nhất kiếm khan thương hải,

君國三生忘白頭。

Quân quốc tam sinh vong bạch đầu.

可有壯心懸馬櫪，

Khả hữu tráng tâm huyền mã lịch,

那堪回首望龍州。

Na kham hồi thủ vọng long châu.

秋深鎖室談遺事，

Thu thâm toả thất đàm di sự,

俠骨嶒崚死未休。

Hiệp cốt tằng lăng tử vị hưu.

Nguồn: [Côn Lôn ngục trung tặng Trần Trọng Cung tiên sinh 崑崙獄中贈陳仲恭先生 • Trong ngục Côn Lôn tặng ông Trần Trọng Cung] (https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/C%C3%B4n-L%C3%B4n-ng%E1%BB%A5c-trung-t%E1%BA%B7ng-Tr%E1%BA%A7n-Tr%E1%BB%8Dng-Cung-ti%C3%AAn-sinh/poem-RYz0WOvOr8DEI-b61uThGw)

TÁC PHẨM 16 / 36

Dữ Hải Phố ngục trung huynh đệ lưu biệt 與海浦獄中兄弟留別 • Từ biệt anh em trong nhà lao Hải Phố

鶴虫浩劫不堪論，
碩果無多剝後存。
此去何年重覿面，
人生有別最銷魂。
山河破碎身猶健，
髀肉蹉跎氣未吞。
箸向天涯問前路，
雪鴻隨在有泥痕。

Hạc trùng hạo kiếp bất kham luân,
Thạc quả vô đa bác hậu tồn.
Thử khứ hà niên trùng địch diện,
Nhân sinh hữu biệt tối tiêu hồn.
Sơn hà phá toái thân do kiện,
Bễ nhục tha đà khí vị thôn.
Nhược hướng thiên nhai vấn tiền lộ,
Tuyết hồng tuỳ tại hữu nê ngân.

鶴虫浩劫不堪論，
Hạc trùng hạo kiếp bất kham luân,

碩果無多剝後存。
Thạc quả vô đa bác hậu tồn.

此去何年重覿面，
Thử khứ hà niên trùng địch diện,

人生有別最銷魂。
Nhân sinh hữu biệt tối tiêu hồn.

山河破碎身猶健，

Sơn hà phá toái thân do kiện,

髀肉蹉跎氣未吞。

Bễ nhục tha đà khí vị thôn.

箬向天涯問前路，

Nhược hướng thiên nhai vấn tiền lộ,

雪鴻隨在有泥痕。

Tuyết hồng tuỳ tại hữu nê ngân.

Nguồn: [Dữ Hải Phố ngục trung huynh đệ lưu biệt 與海浦獄中兄弟留別 • Từ biệt anh em trong nhà lao Hải Phố](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/D%E1%BB%AF-H%E1%BA%A3i-Ph%E1%BB%91-ng%E1%BB%A5c-trung-huynh-%C4%91%E1%BB%87-l%C6%B0u-bi%E1%BB%87t/poem-E7iRKTqMPLeskH__xevNKg)

Đi đầy khẩu chiếm

Một bước ra đi một bước ngừng,
Sự đời nghĩ lại dửng dừng dưng.
Một chuồng trâu ngựa nằm lơ láo,
Mấy dặm quan sơn bước ngại ngùng.
Chén rượu bồ đào bưng bỡ ngỡ,
Khúc đàn Dũ Lý[1] gảy từng tưng.
Cho hay con tạo ờ ờ phải,
Có lúc hanh thì có lúc truân.

Nguồn: [Đi đầy khẩu chiếm](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/%C4%90i-%C4%91%E1%BA%A7y-kh%E1%BA%A9u-chi%E1%BA%BFm/poem-N-iiK6bd6_hfDDVg09nuww)

TÁC PHẨM 18 / 36

Điếu Châu Thượng Văn 弔周尚文 • Khóc Châu Thượng Văn

人皆畏死，君獨不貪生；八尺鬚眉，羞與河山營一飽；

誰為其難，君乃為其易；一分責任，各將心血告同胞。

Nhân giai uý tử, quân độc bất tham sinh; bát xích tu my, tu dữ hà sơn doanh nhất bão;

Thuỳ vi kỳ nan, quân nãi vi kỳ dị; nhất phần trách nhiệm, các tương tâm huyết cáo đồng bào.

人皆畏死，君獨不貪生；八尺鬚眉，羞與河山營一飽；
Nhân giai uý tử, quân độc bất tham sinh; bát xích tu my, tu dữ hà sơn doanh nhất bão;

誰為其難，君乃為其易；一分責任，各將心血告同胞。
Thuỳ vi kỳ nan, quân nãi vi kỳ dị; nhất phần trách nhiệm, các tương tâm huyết cáo đồng bào.

Nguồn: [Điếu Châu Thượng Văn 弔周尚文 • Khóc Châu Thượng Văn](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/%C4%90i%E1%BA%BFu-Ch%C3%A2u-Th%C6%B0%E1%BB%A3ng-V%C4%83n/poem-MPfm1mXTf-Gz1uyaEVlbWw)

TÁC PHẨM 19 / 36

Điếu Ngư Hải 吊漁海 • Khóc Ngư Hải

不獨憐君亦自憐，
河山新氣半蕭然。
白衣難得憂時客，
黃禍其如未悔天。
祖國前途何處底，
吾儕素願幾分愆。
可憐疇曩親朋在，
半逸遐鄉半獄圈。

Bất độc liên quân diệc tự liên,
Hà sơn tân khí bán tiêu nhiên.
Bạch y nan đắc ưu thì khách,
Hoàng hoạ kỳ như vị hối thiên.
Tổ quốc tiền đồ hà xứ để,
Ngô sài tố nguyện kỷ phần khiên.
Khả liên trù nẵng thân bằng tại,
Bán dật hà hương bán ngục khuyên.

不獨憐君亦自憐，
Bất độc liên quân diệc tự liên,

河山新氣半蕭然。
Hà sơn tân khí bán tiêu nhiên.

白衣難得憂時客，
Bạch y nan đắc ưu thì khách,

黃禍其如未悔天。
Hoàng hoạ kỳ như vị hối thiên.

祖國前途何處底，

Tổ quốc tiền đồ hà xứ để,

吾儕素願幾分愆。

Ngô sài tố nguyện kỷ phần khiên.

可憐疇曩親朋在，

Khả liên trù nẵng thân bằng tại,

半逸遐鄉半獄圈。

Bán dật hà hương bán ngục khuyên.

Nguồn: [Điếu Ngư Hải 吊漁海 • Khóc Ngư Hải](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/%C4%90i%E1%BA%BFu-Ng%C6%B0-H%E1%BA%A3i/poem-gN6x50DF2Z6-H-saQ7rrqw)

TÁC PHẨM 20 / 36

Điếu Trần Quý Cáp 弔陳季恰 • Khóc Trần Quý Cáp

書劍蕭然獨出門，
一官拓落為親存。
直將新學開奴壘，
誰信民權種禍棍。
蓬島春風懸遠夢，
芽莊秋草泣英魂。
可憐一別成千古，
沱瀼分襟酒尚溫。

Thư kiếm tiêu nhiên độc xuất môn,
Nhất quan thác lạc vị thân tồn.
Trực tương tân học khai nô luỹ,
Thuỳ tín dân quyền chủng hoạ côn.
Bồng Đảo xuân phong huyền viễn mộng,
Nha Trang thu thảo khấp anh hồn.
Khả liên nhất biệt thành thiên cổ,
Đà Nẵng phân khâm tửu thượng ôn.

書劍蕭然獨出門，
Thư kiếm tiêu nhiên độc xuất môn,

一官拓落為親存。
Nhất quan thác lạc vị thân tồn.

直將新學開奴壘，
Trực tương tân học khai nô luỹ,

誰信民權種禍棍。
Thuỳ tín dân quyền chủng hoạ côn.

蓬島春風懸遠夢，

Bồng Đảo xuân phong huyền viễn mộng,

芽莊秋草泣英魂。

Nha Trang thu thảo khấp anh hồn.

可憐一別成千古，

Khả liên nhất biệt thành thiên cổ,

沱灢分襟酒尚溫。

Đà Nẵng phân khâm tửu thượng ôn.

Nguồn: [Điếu Trần Quý Cáp 弔陳季恰 • Khóc Trần Quý Cáp](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/%C4%90i%E1%BA%BFu-Tr%E1%BA%A7n-Qu%C3%BD-C%C3%A1p/poem-jRWVGNqPnD6yLID5wU1fLg)

TÁC PHẨM 21 / 36

Khuyên con đi học

Bóng xuân xanh gẫm đà nên tối,
Kìa người xưa coi bằng một nghìn vàng.
Kìa kìa tuổi trẻ mấy chàng,
Bỗng trong một phút thấy than rằng già.
Vầng trăng nọ sao mà bóng khuyết?
Bởi trung thu cái tiết đã lui.
Thanh minh tiết nọ qua rồi,
Trăm bông kia cũng hết hồi tốt xanh.
Nầy khuyên hỡi đầu xanh các gã!
Học phải toan nôn nả kịp thời.
Dẫu mà trăm việc chơi bời,
Ngày sau khóc đất than trời đặng chi?

Có hai trò vừa một chạng,
Học tối sáng thủa nhỏ trăng bằng trang.
Đến chừng lớn: đường lại khác đường,
Một trò giỏi một trò ươn,
Giỏi khác thường nên trang hào kiệt,
Ươn hết kiếp đi kéo xe thuê.
Bởi làm sao cho nên thế?
Kẻ ươn tệ người lại giỏi hung?
Bởi vì lo học không cùng không!

Ngồi mà gẫm năm châu trong trái đất,
Biển văn minh dồn dập nổi phong trào.
Bởi vì cớ sao, người thời đông, đất thời rộng, sức thời mạnh, của thời nhiều,
Trời đâu nỡ riêng yêu về một cõi.
Sao ta cứ giữ dã man quen thói,
Đem mình nô mà luồn lỏi dưới cường quyền?
Hú ba hồn các chú thiếu niên!

Vì yếm lực mới nên động lực.

“Trí tuệ nguyên tùng tân học xuất,

Phương chân tu tự nhiệt thành lai.”

Nước mà giàu thịnh thì mình cũng vinh.

Học là học trị mình làm trước,

Mở tấm lòng công đức ở đời.

Muốn cho đứng vững giữa trời,

Phải thương nòi giống một lời đinh ninh.

Học là học cho minh công lý,

Việc chi hiệp lý thời làm.

Giàu sang lợi lộc đừng ham,

Chông gai, cay đắng cũng cam một bề.

Học là học (cho) có nghề có nghiệp,

Trước giữ mình sau giúp người ta.

Trâu cày ruộng, chó giữ nhà,

Người không nghề nghiệp ắt là hư sanh.

Cuộc hoàn hải cạnh tranh lắm lúc,

Chỉ đua nhau sự học thế nào?

Anh em kìa hỡi đồng bào,

Không lo tấn tới sống sao đặng giờ.

Non sông cũ thiên thơ còn tạc,

Giống vàng ta có khác gì ai!

Anh em ta cố gắng tài,

Trời Nam có lúc yết bài tự do.

Nguồn: [Khuyên con đi học](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/Khuy%C3%AAn-con-%C4%91i-h%E1%BB%8Dc/poem-G99o6vpSuyGJHPRiTcuocw)

TÁC PHẨM 22 / 36

Ký nội 寄內 • Gửi vợ

無緣嫁作狂生婦，
辛苦勞勞獨自憐。
中饋頻煩供客饌，
浪遊費盡典衣錢。
封侯塞外應虛話，
化石山頭不記年。
強把閒愁問明月，
雲憎雨妬幾回圓。

Vô duyên giá tác cuồng sinh phụ,
Tân khổ lao lao độc tự liên.
Trung quỹ tần phiền cung khách soạn,
Lãng du phí tận điển y tiền.
Phong hầu tái ngoại ưng hư thoại,
Hoá thạch sơn đầu bất ký niên.
Cường bả nhàn sầu vấn minh nguyệt,
Vân tăng vũ đố kỷ hồi viên.

無緣嫁作狂生婦，
Vô duyên giá tác cuồng sinh phụ,

辛苦勞勞獨自憐。
Tân khổ lao lao độc tự liên.

中饋頻煩供客饌，
Trung quỹ tần phiền cung khách soạn,

浪遊費盡典衣錢。
Lãng du phí tận điển y tiền.

封侯塞外應虛話，

Phong hầu tái ngoại ưng hư thoại,

化石山頭不記年。

Hoá thạch sơn đầu bất ký niên.

強把閒愁問明月，

Cường bả nhàn sầu vấn minh nguyệt,

雲憎雨妬幾回圓。

Vân tăng vũ đố kỷ hồi viên.

Nguồn: [Ký nội 寄內 • Gửi vợ](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/K%C3%BD-n%E1%BB%99i/poem-PXWYlwu4KrUZu4UAzYxRvA)

TÁC PHẨM 23 / 36

Ngục trung cảm Hoà Thanh lão phổ lai thám 獄中感和清老譜來探 • Trong ngục cảm ông lão Hoà Thanh tới thăm

沈沈地獄隻身孤，
疇曩親朋一字無。
片語殷勤勞探慰，
和清老譜也村夫。

Trầm trầm địa ngục chích thân cô,
Trù nẵng thân bằng nhất tự vô.
Phiến ngữ ân cần lao thám uỷ,
Hoà Thanh lão phổ giả thôn phu.

沈沈地獄隻身孤，
Trầm trầm địa ngục chích thân cô,

疇曩親朋一字無。
Trù nẵng thân bằng nhất tự vô.

片語殷勤勞探慰，
Phiến ngữ ân cần lao thám uỷ,

和清老譜也村夫。
Hoà Thanh lão phổ giả thôn phu.

Nguồn: [Ngục trung cảm Hoà Thanh lão phổ lai thám 獄中感和清老譜來探 • Trong ngục cảm ông lão Hoà Thanh tới thăm] (https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/Ng%E1%BB%A5c-trung-c%E1%BA%A3m-Ho%C3%A0-Thanh-l%C3%A3o-ph%E1%BB%95-lai-th%C3%A1m/poem-YJXDsg_Hgz6Stvd6wVt9Zg)

TÁC PHẨM 24 / 36

Nhâm Ngọ nguyên đán 壬午元旦 • Tết năm Nhâm Ngọ

龍尾蛇頭阨已過,
新來馬首更如何,
復興紅帖黏千戶,
行令青旗伏百魔。
寒宿三冬天黑夜,
緩開五色日祥華,
斯文不共秦灰冷,
兒讀時燈吐舊葩。

Long vĩ xà đầu ách dĩ qua,
Tân lai mã thủ cánh như hà,
"Phục hưng" hồng thiếp niêm thiên hộ,
Hành lịnh thanh kỳ phục bách ma.
Hàn túc tam đông thiên hắc dạ,
Hoãn khai ngũ sắc nhật tường hoa,
Tư văn bất cộng Tần khôi lãnh,
Nhi độc thời đăng thổ cựu ba.

龍尾蛇頭阨已過,
Long vĩ xà đầu ách dĩ qua,

新來馬首更如何,
Tân lai mã thủ cánh như hà,

復興紅帖黏千戶,
"Phục hưng" hồng thiếp niêm thiên hộ,

行令青旗伏百魔。
Hành lịnh thanh kỳ phục bách ma.

寒宿三冬天黑夜，

Hàn túc tam đông thiên hắc dạ,

緩開五色日祥華，

Hoãn khai ngũ sắc nhật tường hoa,

斯文不共秦灰冷，

Tư văn bất cộng Tần khôi lãnh,

兒讀時燈吐舊葩。

Nhi độc thời đăng thổ cựu ba.

Nguồn: [Nhâm Ngọ nguyên đán 壬午元旦 • Tết năm Nhâm Ngọ](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/Nh%C3%A2m-Ng%E1%BB%8D-nguy%C3%AAn-%C4%91%C3%A1n/poem-c1F-Ad1dv3Uf-Wgn9XZmqA)

TÁC PHẨM 25 / 36

Quá Sài Gòn cảm tác 過柴棍感作 • Cảm tác khi qua Sài Gòn

富貴河山尚在聞，
當年曾此會風雲。
穹江有路通曼谷，
紅海無情引法軍。
撫國東宮猶肅像，
鎮西老將賸靈墳。
經過約取歸來日，
把酒憑高一弔君。

Phú quý hà sơn thượng tại văn,
Đương niên tằng thử hội phong vân.
Khung giang hữu lộ thông Man cốc,
Hồng hải vô tình dẫn Pháp quân.
Phủ quốc đông cung do túc tượng,
Trấn tây lão tướng thặng linh phần.
Kinh qua ước thủ quy lai nhật,
Bả tửu bằng cao nhất điếu quân.

富貴河山尚在聞，
Phú quý hà sơn thượng tại văn,

當年曾此會風雲。
Đương niên tằng thử hội phong vân.

穹江有路通曼谷，
Khung giang hữu lộ thông Man cốc,

紅海無情引法軍。
Hồng hải vô tình dẫn Pháp quân.

撫國東宮猶肅像，

Phủ quốc đông cung do túc tượng,

鎮西老將賸靈墳。

Trấn tây lão tướng thặng linh phần.

經過約取歸來日，

Kinh qua ước thủ quy lai nhật,

把酒憑高一弔君。

Bả tửu bằng cao nhất điếu quân.

Nguồn: [Quá Sài Gòn cảm tác 過柴棍感作 • Cảm tác khi qua Sài Gòn](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/Qu%C3%A1-S%C3%A0i-G%C3%B2n-c%E1%BA%A3m-t%C3%A1c/poem-gT1sa-y8VrYwvWHP1H6XwA)

TÁC PHẨM 26 / 36

Tặng Hoàng Quân Khâm kỳ 1 贈黃君欽其一

文明物質漫相誇，
奢靡潮流染幾多，
獨此歐魂兼亞魄，
果然秋實勝春花。
經綸小試男兒手，
抒柚能成實業家。
我亦為君開眼孔，
免遭村嫗作揄揶。

Văn minh vật chất mạn tương khoa,
Xa mĩ trào lưu nhiễm kỷ đa,
Độc thử Âu hồn kiêm Á phách,
Quả nhiên thu thực thắng xuân hoa.
Kinh luân tiểu thí nam nhi thủ,
Trữ trục năng thành thực nghiệp gia.
Ngã diệc vị quân khai nhãn khổng,
Miễn tao thôn ẩu tác du gia.

文明物質漫相誇，
Văn minh vật chất mạn tương khoa,

奢靡潮流染幾多，
Xa mĩ trào lưu nhiễm kỷ đa,

獨此歐魂兼亞魄，
Độc thử Âu hồn kiêm Á phách,

果然秋實勝春花。
Quả nhiên thu thực thắng xuân hoa.

> 經綸小試男兒手，
>
> Kinh luân tiểu thí nam nhi thủ,
>
> 抒柚能成實業家。
>
> Trữ trục năng thành thực nghiệp gia.
>
> 我亦為君開眼孔，
>
> Ngã diệc vị quân khai nhãn khổng,
>
> 免遭村嫗作揄揶。
>
> Miễn tao thôn ẩu tác du gia.
>
> ---

Nguồn: [Tặng Hoàng Quân Khâm kỳ 1 贈黃君欽其一](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/T%E1%BA%B7ng-Ho%C3%A0ng-Qu%C3%A2n-Kh%C3%A2m-k%E1%BB%B3-1/poem-Qf8d5Jb6OdbGRuGgjMBvOw)

TÁC PHẨM 27 / 36

Tặng Hoàng Quân Khâm kỳ 2 贈黃君欽其二

千磨百折出來身，
男子襟懷肯下人。
始信憂貧庸玉汝，
未應公德頌錢神。
朋交有道延三益，
世事無難在一勤。
要識競存須努力，
愧他無業作閒民。

Thiên ma bách chiết xuất lai thân,
Nam tử khâm hoài khẳng hạ nhân.
Thuỷ tín ưu bần dung ngọc nhữ,
Vị ưng công đức tụng tiền thần.
Bằng giao hữu đạo diên tam ích,
Thế sự vô nan tại nhất cần.
Yếu thức cạnh tồn tu nỗ lực,
Quý tha vô nghiệp tác nhàn dân.

千磨百折出來身，
Thiên ma bách chiết xuất lai thân,

男子襟懷肯下人。
Nam tử khâm hoài khẳng hạ nhân.

始信憂貧庸玉汝，
Thuỷ tín ưu bần dung ngọc nhữ,

未應公德頌錢神。
Vị ưng công đức tụng tiền thần.

> 朋交有道延三益，
>
> Bằng giao hữu đạo diên tam ích,
>
> 世事無難在一勤。
>
> Thế sự vô nan tại nhất cần.
>
> 要識競存須努力，
>
> Yếu thức cạnh tồn tu nỗ lực,
>
> 愧他無業作閒民。
>
> Quý tha vô nghiệp tác nhàn dân.
>
> ---

Nguồn: [Tặng Hoàng Quân Khâm kỳ 2 贈黃君欽其二](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/T%E1%BA%B7ng-Ho%C3%A0ng-Qu%C3%A2n-Kh%C3%A2m-k%E1%BB%B3-2/poem-85VnaYJLPPe65KT695BD2A)

TÁC PHẨM 28 / 36

Tặng Hoàng Quân Khâm kỳ 3 贈黃君欽其三

誰繡平原競買絲，
熙攘前路走多岐。
高曾規矩如能守，
茶錦河山也有時。
一室丈夫先自掃，
四方男子好相期。
門楣況復兼佳話，
玉潤氷清口當碑。

Thuỳ tú bình nguyên cạnh mãi ti,
Hi nhương tiền lộ tẩu đa kỳ.
Cao tăng quy củ như năng thủ,
Trà cẩm hà sơn dã hữu thì.
Nhất thất trượng phu tiên tự tảo,
Tứ phương nam tử hảo tương kỳ.
Môn mi huống phục kiêm giai thoại,
Ngọc nhuận băng thanh khẩu đáng bi.

誰繡平原競買絲，
Thuỳ tú bình nguyên cạnh mãi ti,

熙攘前路走多岐。
Hi nhương tiền lộ tẩu đa kỳ.

高曾規矩如能守，
Cao tăng quy củ như năng thủ,

茶錦河山也有時。
Trà cẩm hà sơn dã hữu thì.

一室丈夫先自掃，

Nhất thất trượng phu tiên tự tảo,

四方男子好相期。

Tứ phương nam tử hảo tương kỳ.

門楣況復兼佳話，

Môn mi huống phục kiêm giai thoại,

玉潤氷清口當碑。

Ngọc nhuận băng thanh khẩu đáng bi.

Nguồn: [Tặng Hoàng Quân Khâm kỳ 3 贈黃君欽其三](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/T%E1%BA%B7ng-Ho%C3%A0ng-Qu%C3%A2n-Kh%C3%A2m-k%E1%BB%B3-3/poem-OJQsEeI3p2uacqP0nmA2kQ)

Tặng Trần Quý Cáp

> Đồng niên như xuân thụ, cổ thi khởi đổ hư nguyện tại, Giang Kiều tặng tống sổ ngôn, liễu sắc thanh tuỳ ly khách nhãn;
>
> Loạn thế thức trung thần, kim nhật thả vi nhất giải dã, trần lộ gian lao kỷ tải, tây phong bạch tận cố nhân đầu.
>
> ---

Nguồn: [Tặng Trần Quý Cáp](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/T%E1%BA%B7ng-Tr%E1%BA%A7n-Qu%C3%BD-C%C3%A1p/poem-yeYcP6NlZ8y9q4aKxUuKbg)

Tân đáo Côn Lôn ngục đắc Tây Hồ tiên sinh thư cảm tác kỳ 1 新到崑崙獄得西湖先生書感作其一 • Làm khi mới đến ngục Côn Lôn nhận được thư của ông Tây Hồ kỳ 1

萬死投荒昨悼君，
南冠今我亦云云。
不須更酒新亭淚，
鴻貉而今此一聞。

Vạn tử đầu hoang tạc điệu quân,
Nam quan[1] kim ngã diệc vân vân.
Bất tu canh tửu Tân Đình lệ,
Hồng lạc nhi kim thử nhất văn.

萬死投荒昨悼君，
Vạn tử đầu hoang tạc điệu quân,

南冠今我亦云云。
Nam quan kim ngã diệc vân vân.

不須更酒新亭淚，
Bất tu canh tửu Tân Đình lệ,

鴻貉而今此一聞。
Hồng lạc nhi kim thử nhất văn.

Nguồn: [Tân đáo Côn Lôn ngục đắc Tây Hồ tiên sinh thư cảm tác kỳ 1 新到崑崙獄得西湖先生書感作其一 • Làm khi mới đến ngục Côn Lôn nhận được thư của ông Tây Hồ kỳ 1](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/T%C3%A2n-

%C4%91%C3%A1o-C%C3%B4n-L%C3%B4n-ng%E1%BB%A5c-%C4%91%E1%BA%AFc-T%C3%A2y-H%E1%BB%93-ti%C3%AAn-sinh-th%C6%B0-c%E1%BA%A3m-t%C3%A1c-k%E1%BB%B3-1/poem-hIzN8kMHBebRf3rirsL-xw)

Tân đáo Côn Lôn ngục đắc Tây Hồ tiên sinh thư cảm tác kỳ 2 新到崑崙獄得西湖先生書感作其二 • Làm khi mới đến ngục Côn Lôn nhận được thư của ông Tây Hồ kỳ 2

萬矢紛紛集一身，
誰知接踵復多人。
天涯髀肉蹉跎甚，
悔不神山再問津。

Vạn thỉ phân phân tập nhất thân,
Thuỳ tri tiếp chủng phục đa nhân.
Thiên nhai bễ nhục tha đà thậm,
Hối bất thần sơn tái vấn tân.

萬矢紛紛集一身，
Vạn thỉ phân phân tập nhất thân,

誰知接踵復多人。
Thuỳ tri tiếp chủng phục đa nhân.

天涯髀肉蹉跎甚，
Thiên nhai bễ nhục tha đà thậm,

悔不神山再問津。
Hối bất thần sơn tái vấn tân.

Nguồn: [Tân đáo Côn Lôn ngục đắc Tây Hồ tiên sinh thư cảm tác kỳ 2 新到崑崙獄得西湖先生書感作其二 • Làm khi mới đến ngục Côn Lôn nhận được thư của ông Tây Hồ kỳ 2](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/T%C3%A2n-

%C4%91%C3%A1o-C%C3%B4n-L%C3%B4n-ng%E1%BB%A5c-%C4%91%E1%BA%AFc-T%C3%A2y-H%E1%BB%93-ti%C3%AAn-sinh-th%C6%B0-c%E1%BA%A3m-t%C3%A1c-k%E1%BB%B3-2/poem-R7bIgyT58bJuMq-Mo-_99A)

TÁC PHẨM 32 / 36

Tích niên kim nhật đáo Côn Lôn kỳ 1 昔年今日到崑崙其一 • Ngày này năm trước đến Côn Lôn kỳ 1

誓將隻手劃乾坤，
喚起蚩蚩廿兆魂。
仗劍西浮追落日，
乘槎東去迓朝暾。
滿腔懷抱猶疇曩，
一臥蹉跎幾曉昏。
畢竟可無囚紀念，
昔年今日到崑崙。

Thệ tương chích thủ hoạch càn khôn,
Hoán khởi xi xi chấp triệu hồn.
Trượng kiếm tây phù truy lạc nhật,
Thừa tra đông khứ nhạ triêu đôn.
Mãn xoang hoài bão do trù nẵng,
Nhất ngoạ tha đà kỷ hiểu hôn.
Tất cánh khả vô tù kỷ niệm,
Tích niên kim nhật đáo Côn Lôn.

誓將隻手劃乾坤，
Thệ tương chích thủ hoạch càn khôn,

喚起蚩蚩廿兆魂。
Hoán khởi xi xi chấp triệu hồn.

仗劍西浮追落日，
Trượng kiếm tây phù truy lạc nhật,

乘槎東去迓朝暾。
Thừa tra đông khứ nhạ triêu đôn.

滿腔懷抱猶疇曩，

Mãn xoang hoài bão do trù nẵng,

一臥蹉跎幾曉昏。

Nhất ngoạ tha đà kỷ hiểu hôn.

畢竟可無囚紀念，

Tất cánh khả vô tù kỷ niệm,

昔年今日到崑崙。

Tích niên kim nhật đáo Côn Lôn.

Nguồn: [Tích niên kim nhật đáo Côn Lôn kỳ 1 昔年今日到崑崙其一 • Ngày này năm trước đến Côn Lôn kỳ 1] (https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/T%C3%ADch-ni%C3%AAn-kim-nh%E1%BA%ADt-%C4%91%C3%A1o-C%C3%B4n-L%C3%B4n-k%E1%BB%B3-1/poem-Q-aLYz9BRuMTL5yiCophzA)

Tiến sĩ bị đòn

> Tiến sĩ là cái gì
> Ăn nói sao vô lễ.
> Cho mày một ngọn roi
> Mày biết tay tao nhé.
>
> ---

Nguồn: [Tiến sĩ bị đòn](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/Ti%E1%BA%BFn-s%C4%A9-b%E1%BB%8B-%C4%91%C3%B2n/poem-SjDCRp_agw3BJAOzft1uPA)

TÁC PHẨM 34 / 36

Tống Tây Hồ tiên sinh như Tây 送西湖先生如西 • Tiễn cụ Tây Hồ đi Pháp

孤槎一昨渡扶桑，
西海遙遙又此行。
隻手慣從高處著，
半生全爲國羣忙。
論行民約遵盧老，
島入科西吊拿皇。
此地自由花正好，
憑君移種到炎邦。

Cô tra nhất tạc độ Phù Tang,
Tây hải dao dao hựu thử hành.
Chích thủ quán tòng cao xứ trước,
Bán sinh toàn vị quốc quần mang.
Luận hành Dân ước tuân Lư lão,
Đảo nhập Khoa tây điếu Nã hoàng.
Thử địa tự do hoa chính hảo,
Bằng quân di chủng đáo Viêm bang.

孤槎一昨渡扶桑，
Cô tra nhất tạc độ Phù Tang,

西海遙遙又此行。
Tây hải dao dao hựu thử hành.

隻手慣從高處著，
Chích thủ quán tòng cao xứ trước,

半生全爲國羣忙。
Bán sinh toàn vị quốc quần mang.

論行民約遵盧老，

Luận hành Dân ước tuân Lư lão,

島入科西吊拿皇。

Đảo nhập Khoa tây điếu Nã hoàng.

此地自由花正好，

Thử địa tự do hoa chính hảo,

憑君移種到炎邦。

Bằng quân di chủng đáo Viêm bang.

Nguồn: [Tống Tây Hồ tiên sinh như Tây 送西湖先生如西 • Tiễn cụ Tây Hồ đi Pháp](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/T%E1%BB%91ng-T%C3%A2y-H%E1%BB%93-ti%C3%AAn-sinh-nh%C6%B0-T%C3%A2y/poem-pBQ00B4mDV9dkz3Hdd8XBg)

TÁC PHẨM 35 / 36

Vô đề kỳ 1 無題其一

回首河山夢未醒，
忽教奇想入冥冥。
楚江有客攜孤劍，
蜀道何年遣五丁。
萬縷春蠶心不死，
千年故塚鬼無靈。
郢中只解巴人曲，
白雪歌成獨自聽。

Hồi thủ hà sơn mộng vị tinh,
Hốt giao kỳ tưởng nhập minh minh.
Sở giang hữu khách huề cô kiếm,
Thục đạo hà niên khiển ngũ đinh.
Vạn lũ xuân tàm tâm bất tử,
Thiên niên cố trủng quỷ vô linh.
Dĩnh trung chỉ giải Ba nhân khúc,
Bạch tuyết ca thành độc tự thinh.

回首河山夢未醒，
Hồi thủ hà sơn mộng vị tinh,

忽教奇想入冥冥。
Hốt giao kỳ tưởng nhập minh minh.

楚江有客攜孤劍，
Sở giang hữu khách huề cô kiếm,

蜀道何年遣五丁。
Thục đạo hà niên khiển ngũ đinh.

> 萬縷春蠶心不死，
>
> Vạn lũ xuân tàm tâm bất tử,
>
> 千年故塚鬼無靈。
>
> Thiên niên cố trủng quỷ vô linh.
>
> 郢中只解巴人曲，
>
> Dĩnh trung chỉ giải Ba nhân khúc,
>
> 白雪歌成獨自聽。
>
> Bạch tuyết ca thành độc tự thinh.
>
> ---

Nguồn: [Vô đề kỳ 1 無題其一](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/V%C3%B4-%C4%91%E1%BB%81-k%E1%BB%B3-1/poem-JtD7eFwQ_Gn1GfN7Pd7hTg)

TÁC PHẨM 36 / 36

Vô đề kỳ 2 無題其二

風雷四壁晝昏昏，
夢起寒窻靜掩門。
地獄數重無日月，
天涯隻影有乾坤。
銅駝目下新亭淚，
杜宇聲中故國魂。
請上一層樓上望，
扶桑東畔掛朝暾。

Phong lôi tứ bích trú hôn hôn,
Mộng khởi hàn song tĩnh yểm môn.
Địa ngục sổ trùng vô nhật nguyệt,
Thiên nhai chích ảnh hữu càn khôn.
Đồng đà mục hạ Tần Đình lệ,
Đỗ vũ thanh trung cố quốc hồn.
Thỉnh thướng nhất tằng lâu thượng vọng,
Phù tang đông bạn quải triêu thôn.

風雷四壁晝昏昏，
Phong lôi tứ bích trú hôn hôn,

夢起寒窻靜掩門。
Mộng khởi hàn song tĩnh yểm môn.

地獄數重無日月，
Địa ngục sổ trùng vô nhật nguyệt,

天涯隻影有乾坤。
Thiên nhai chích ảnh hữu càn khôn.

銅駝目下新亭淚，

Đồng đà mục hạ Tân Đình lệ,

杜宇聲中故國魂。

Đỗ vũ thanh trung cố quốc hồn.

請上一層樓上望，

Thỉnh thướng nhất tằng lâu thượng vọng,

扶桑東畔掛朝暾。

Phù tang đông bạn quải triêu thôn.

Nguồn: [Vô đề kỳ 2 無題其二](https://www.thivien.net/Hu%E1%BB%B3nh-Th%C3%BAc-Kh%C3%A1ng/V%C3%B4-%C4%91%E1%BB%81-k%E1%BB%B3-2/poem-WY374ZRcTyYdeZO__ePAtg)